

К.е.н. Гончарова М.Л.

Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи НБУ»

Зеленський В.С., магістрант

Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи НБУ»

До плюралістичної інтерпретації подій та проблеми міждисциплінарної взаємодії.

Проблема взаємозв'язку як різних наук в цілому, так і суспільних наук, зокрема, є не новою. Раніше вона займала в основному філософів та соціологів. Про те в наш час економісти, психологи, антропологи тощо все більше залучаються до обговорення та вимушені визначати свої позиції. Проблему міждисциплінарних зв'язків можна розглядати з двох підходів: методологічний полягає у визначенні ролі окремих дисциплін в поясненні процесу пошуку ефективного рішення спеціалістами з управління; інший підхід фокусує увагу на проблемі міждисциплінарного співробітництва та конкуренції.

Наведені підходи, на нашу думку, повинні використовуватися в комплексі. Для їх вивчення необхідно використовувати моністичну та плюралістичну інтерпретацію подій. Моністична інтерпретація в порівнянні з плюралістичною має суттєві переваги. Вона представляє окрему науку як принциповий інструментарій для пояснення подій. З позиції послідовного історичного матеріалізму пояснення, наприклад, економічного процесу економічної науки є в той же час аналіз історичного процесу в цілому.

Слід зазначити, що кожену дисципліну ми розглядаємо як науку: по – перше, кожна наука будь то економіка, антропология чи маркетинг розвивають свій власний аналітичний апарат та досягли значних успіхів в поясненні явищ, які спостерігаються; по-друге, що ці науки розвиваються абсолютно незалежно одна від одної. Таке положення справ не виключає можливості, що в процесі

майбутнього розвитку буде знайдена досконала формула приведення одних наук до інших. Це буде сприяти встановленню повної відповідальності між всіма різними способами аналізу, які, до речі, ознаменують одночасне визнання різних моністичних інтерпретацій подій.

Проте, ми маємо справу з необхідністю вибору якої не будь однієї моністичної інтерпретації, що означає надмірне використання аналітичних можливостей однієї вибраної дисципліни. І заперечення можливостей всіх інших, відкидання практичного плюралізму.

Досліджуючи різні приклади того, що вважається вдалим поясненням управлінських рішень, можна відзначити, що в кожному випадку застосовувався свій специфічний тип аналізу – в деяких випадках економічний, психологічний або навіть чисто фізичний. Плюралістичний характер зазначених вище підходів полягає не в одночасному застосуванні існуючих різних типів аналізу, а в готовності переходити від одного типу інтерпретації до іншого. Пояснення такому методологічному підходу лежить в обмеженості любого типу пояснень, або причинного зв'язку. Не один з типів аналізу не можуть при сучасному стані розвитку відповідних наук привести до єдиного правильного ствердження. Розглядаючи будь яку послідовність подій кожен раз по іншому, з погляду різних підходів можна легко віднести їх до різних рівнів «імовірності». Хоча внутрішня логіка відповідних дисциплін непорівнянна, рівень імовірності подій, який отриманий на підставі їх аналітичного апарату можна зіставити, оскільки, розглядаються альтернативні шляхи розвитку одного і того ж процесу.

Описати набір подій можна, як велике коло, а область можливого розвитку з точки зору окремих наук, як коло меншого розміру, «вкладені» в це велике коло всіх можливих варіантів розвитку. Справжній хід подій повинен обов'язково потрапити в область можливостей, які визначені кожною з дисциплін, тобто він повинен потрапити в частину фігури, яка обмежена колом меншого радіусу. Якщо це ствердження сформулювати в термінах заперечення, то воно означає, що ні один з варіантів розвитку, не можливий з

позиції будь якої науки, насправді не реалізується. Ця вимога природно передбачає, що розміри та положення менших кіл такі, що вони будуть частково перетинатися в якійсь області можливих варіантів розвитку.

Може бути інша ситуація, в якій область розвитку з позиції, наприклад, антропології до певного ступеня перетинається з економічною і маркетинговою областями, але не існує площини перетинання всіх трьох – необхідно з неминучістю усвідомити, що система понять на сам кінець одного з трьох видів аналізу в даному випадку помилкова. Розвиток подій також ми можемо розглядати з позиції необхідності взаємодії між двома науками. В цьому випадку найбільш адекватне пояснення буде отримане шляхом комбінування економічного та антропологічного методів міркувань. Конфігурація областей можливих подій, які допускаються різними спеціалістами (науками), що залучені до аналізу даного ланцюга подій, може часто змінюватися, подібно до того, як змінюються кольорові фрагменти в калейдоскопі: тип пояснення скоріше всього буде змінюватися про переході від однієї групи зв'язків до іншої.

Отже, вибір найбільш придатної конфігурації наук залежить не тільки від природи події, яка досліджується: він також визначається рівнем розвитку кожної з наук, що залучається. Будь-яке просування в економічній науці в тому напрямку, який має відношення до проблеми, що розглядається, звужує область розвитку, яка допускається з позиції економічного аналізу. Теж саме стосується, звичайно, всіх інших наук. Взаємозв'язок та співробітництво між такими, по суті, незалежними системами виявляється особливою проблемою, яка вимагає спеціальних рішень направлених на те, щоб вказати основні напрямки, в яких необхідно вести пошук такого рішення.